

Handläggare
Anette Jansson
Telefon: 08-508 28 820

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2014-08-26 p. 14

Förslag till detaljplan för Primus 1 mm i stadsdelen Lilla Essingen, S-Dp 2006-05021-54

Remiss från stadsbyggnadsnämnden dnr 2006-05021

Förvaltningens förslag till beslut

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker förslaget till detaljplan under förutsättning att:
 - a En bullerskärm anläggs längs Essingeleden.
 - b Alla stråk/vägar in i området utformas med portik.
 - c Det utreds om det går att sänka bullernivåerna ytterligare genom att vidta bullerdämpande åtgärder i de portiker som släpper igenom buller in i området.
 - d Det provas om det går att få en bättre ljudmiljö som helhet genom att flytta hus 12-14 (strandhusen), så att de ligger bredvid (nordväst om) hus 1 respektive 4 längs vattnet.
 - e Sovrum i så stor utsträckning som möjligt placeras mot den tysta sidan.
 - f Resterande del av bostadsgården där förskolan ligger utformas så att den kan användas som en gemensam gård för boende och förskolan.
 - g Det framgår av genomförandebeskrivningen hur och av vem uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan ska genomföras.
 - h Byggnader så långt möjligt utformas så att de lämpar sig för installation av solceller eller solfångare.
 - i De förslag till ytterligare åtgärder som föreslås i miljökonsekvensbeskrivningen beaktas.

2. Justera beslutet omedelbart

Miljöförvaltningen
Plan och miljö

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136 104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 820
Växel 08-508 28 800
anette.jansson@stockholm.se
stockholm.se

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har från stadsbyggnadsnämnden fått Förslag till detaljplan för Primus 1 mm i stadsdelen Lilla Essingen för synpunkter senast den 31 augusti 2014. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för 600 nya bostäder, samt lokaler för publikt ändamål i delar av bottenvåningarna.

Miljöförvaltningen anser att aktuella miljöfrågor i området har utretts väl och till största delen är omhändertagna på ett bra sätt i förslaget till detaljplan. Förvaltningen anser dock att området behöver anpassas bättre till de höga bullernivåerna i området, att förskolebarnen behöver större lektytor, att byggnader ska utformas så att de lämpar sig för installation av solceller eller solfångare, samt att det bör framgå av genomförandebeskrivningen hur och av vem uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan ska genomföras. Förvaltningen anser också att de förslag till ytterligare åtgärder som föreslås i miljökonsekvensbeskrivningen ska beaktas i det fortsatta planarbetet, framförallt skyddsåtgärder för att klara Stockholmsmodellen för buller och åtgärder för dagvattenhantering.

Bild 1. Översiktsskarta med planområdets ungefärliga läge markerat

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har från stadsbyggnadsnämnden fått Förslag till detaljplan för Primus 1 mm i stadsdelen Lilla Essingen för synpunkter senast den 31 augusti 2014.

Planhandlingarna finns att läsa på

<http://insynsbk.stockholm.se/Byggochplantjansten/Pagaende-planarbete/PagaendePlanarbete/Planarende/?JournalNumber=2006-05021&rid=79974&flg=0&subtyper=Planf%c3%b6rslag.&plantype=Planf%c3%b6rslag>

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för 600 nya bostäder, samt lokaler för publikt ändamål i delar av bottenvåningarna. All befintlig bebyggelse rivs. En ny kontinuerlig strandpark med tillhörande strandpromenad och strandbad planeras. En förskola planeras i området för att uppfylla det framtida behovet av förskoleplatser.

Bild 2. Situationsplan över Primusområdet

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen anser att aktuella miljöfrågor i området har utretts väl och till största delen är omhändertagna på ett bra sätt i förslaget till detaljplan. Förvaltningen anser dock att området behöver anpassas bättre till de höga bullernivåerna i området, att förskolebarnen behöver större lektytor, att byggnader ska utformas så att de lämpar sig för installation av solceller eller solfångare, samt att det

bör framgå av genomförandebeskrivningen hur och av vem uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan ska genomföras. Förvaltningen anser också att de förslag till ytterligare åtgärder som föreslås i miljökonsekvensbeskrivningen ska beaktas i det fortsatta planarbetet, framförallt skyddsåtgärder för att klara Stockholmsmodellen för buller och åtgärder för dagvattenhantering.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrkte programmet för området under förutsättning att bostäder kan utformas så att Stockholmsmodellen för buller klaras, samt att spridningsberäkningar för luftföroreningsituationen visar att inte någon miljökvalitetsnorm överskrids. Trafikbullerutredningen för planen visar att det finns risk för att Stockholmsmodellen för buller inte klaras för vissa lägenheter. Spridningsberäkningar för luftföroreningar visar att miljökvalitetsnormerna för luft kommer att klaras med föreslagen bebyggelse.

Buller

Planområdet är utsatt för mycket höga bullernivåer från Essingeleden. I miljökonsekvensbeskrivningen görs den sammantagna bedömningen att det finns en risk att de negativa konsekvenserna från buller blir betydande. Trafikbullerutredningen visar att bostäderna längs Essingeleden kommer ha extremt höga ljudnivåer, över 70 dBA ekvivalent ljudnivå vid fasad. Även de fasader som ligger längs de öppna stråken in i området får höga ljudnivåer. I marknivå kommer riktvärdet 55 dBA överskridas i stora delarna av stråken in i området och i stora delar av parkerna (se bild 3). Det finns också risk för att vissa lägenheter inte kommer att klara tyst sida enligt Stockholmsmodellen. Detta, samt människors vetskap om att en av Sveriges mest trafikerade vägar ligger intill, gör sammantaget att miljöförvaltningen bedömer att området kommer att upplevas som bullerutsatt av människor som vistas där, trots att de flesta lägenheterna uppfyller kriterierna för Stockholmsmodellen.

En förutsättning när avsteg tillämpas enligt Stockholmsmodellen för buller, är att så bra ljudmiljö som möjligt ska eftersträvas. Det är inte acceptabelt att godta höga ljudnivåer utan att först pröva möjliga åtgärder som är tekniskt, ekonomiskt och miljömässigt motiverade.

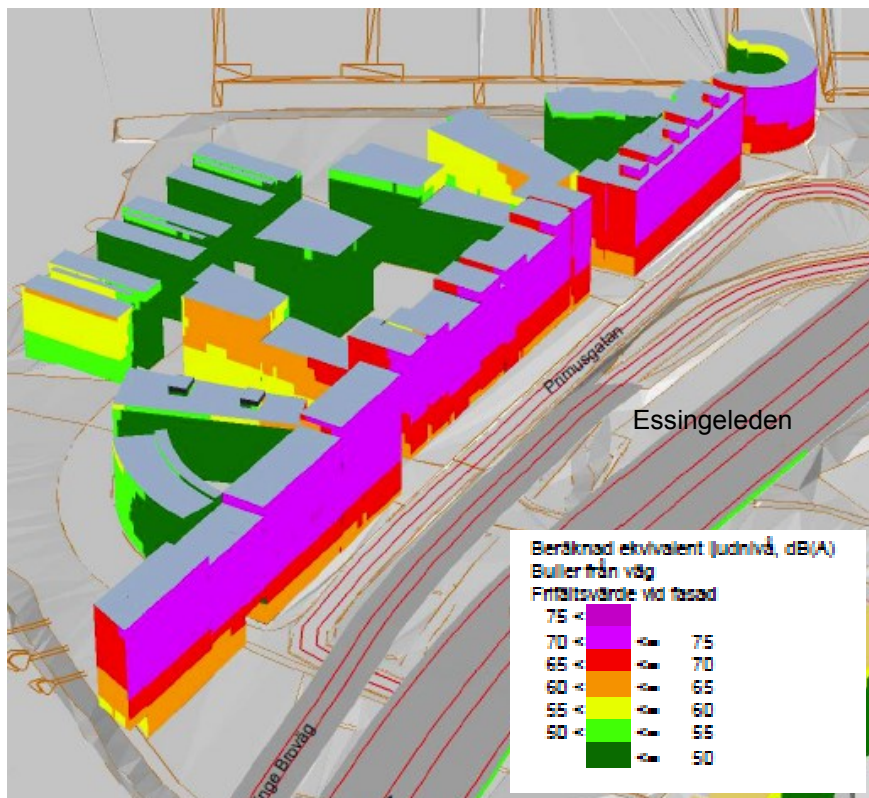

Bild 3. Ekvivalent ljudnivå vid fasad. Perspektivbild från söder.
 Ritning hämtat från trafikbullerutredning, WSP rapport
 10160840:04 rev 3.

Miljöförvaltningen anser att buller primärt ska åtgärdas vid källan när så är möjligt. Förvaltningen anser därför att det är motiverat att anlägga en bullerskärm längs Essingeleden för att dämpa de höga ljudnivåerna på de utsatta fasaderna längs leden, samt för att få lägre ljudnivå i det område mellan Essingeleden och bostadskvarteren som alla som ska till och från området måste röra sig i. Den bullerutredning som gjordes i samband med programmet för området visade att en 1,6 m hög, lodrät glasskärm skulle dämpa ljudnivån vid fasad med 1-4 dBA ekvivalentnivå. Samtidigt skulle bostäderna i kvarteret Köksfläkten på motsatta sidan Essingeleden få beräkningsmässigt upp till 2 dBA högre ekvivalentnivå. För att minimera sådana bullerreflexer bör därför skärmen ges en optimal vinkel och förses med absorbenter, enligt utredningen. Om skärmen förlängs över Fredhällsbron bedömer miljöförvaltningen att även bakomliggande kvarter och parker får en bättre ljudmiljö, samtidigt som detta skulle förhöja de rekreativa värdena längs vattnet i Fredhäll. Även en förlängning av skärmen längs Essingeleden bedöms ge en bättre ljudmiljö för bakomliggande kvarter och parker. En skärm längs Essingeleden är dock inte tillräcklig för att ge en god ljudmiljö i området.

Miljöförvaltningen bedömer att det finns potential att få en betydligt bättre ljudmiljö i området genom några mindre justeringar av husens placeringar och utformning, samtidigt som antal lägenheter blir minst desamma som i förslaget. Bullerutredningen visar att de byggnader som ligger längs vägen dämpar buller effektivt. Utredningen visar också att utformningen av hus 1 (skärmhuset) är ett mycket gott exempel på anpassning till det extremt bullerutsatta läget. Här går vägen in i området genom en portik med lägenheter ovanför. Eftersom Essingeleden ligger högre än denna portik dämpas buller effektivt för både bakomliggande fasader och gatumiljön. Miljöförvaltningen anser därför att även övriga stråk/vägar in i området ska utformas med portik, samt att det rundade huset i nordöst ska förlängas med en utlöpare mot norr som kragar över gångvägen (se bild 4).

Miljöförvaltningen anser också att det bör utredas om det går att sänka bullernivåerna ytterligare genom att vidta bullerdämpande åtgärder i de portiker som släpper igenom buller in i området. Detta kan exempelvis göras med ljudabsorberande byggnadsmaterial.

Stora delar av de två parkerna som föreslås får en ljudnivå på över 55 dBA ekvivalent ljudnivå, vilket innebär att de kommer upplevas som bullerutsatta. Miljöförvaltningen anser att det bör prövas om det går att få en bättre ljudmiljö som helhet i området genom att byta plats på de två parkerna och hus 12-14 (strandhusen), så att det istället blir en stor park där ljudnivåerna är som lägst. Om hus 12-14 placeras längs vattnet bredvid (nordväst om) hus 1 respektive 4 kan de dämpa bullret ytterligare för parkmiljön bakom, samtidigt som de kan få en tyst sida. De kan gärna kraga ut över gångvägen på samma sätt som hus 1. Den nya placeringen av husen illustreras med fyra huskroppar i bild 4. Observera att förvaltningen inte har gjort andra bedömningar än för ljudmiljö i detta förslag. Förvaltningen har inte heller gjort någon bullerberäkning, utan bara en bedömning av förslaget.

Bild 4. Miljöförvaltningens förslag till utformning av området. Orangea rektanglar visar på förslag till nya/flyttade byggnader, rött kryss markerar att byggnaden flyttas och blå pil att det ska vara en portik genom byggnaden.

Miljöförvaltningen konstaterar att i många av de lägenheter som är utsatta för höga ljudnivåer har en planlösning valts där man placerar vardagsrum mot tyst sida, medan ett eller flera sovrum ligger mot den bullerutsatta sidan. Förvaltningen vill framhålla att sömnstörningar bedöms vara en av de allvarligaste riskerna med bullerstörningar. Förvaltningen anser därför att sovrum i så stor utsträckning som möjligt bör placeras mot den tysta sidan. Där detta inte bedöms ge en attraktiv planlösning, föreslår förvaltningen att lägenheterna ges en så flexibel utformning att de boende själva kan välja hur lägenheten ska disponeras.

Gården som planeras i planområdets sydligaste del, mellan hus 1 och Essingelseden kommer ha ljudnivåer på 60-70 dBA ekvivalent ljudnivå. Miljöförvaltningen ställer sig därför tveksam till att utforma denna yta för lek och social samvaro, som anges i planbeskrivningen. Området kommer sannolikt inte upplevas som en attraktiv miljö att vistas i ur bullersynpunkt.

Ett förslag till ny förordning om riktvärden för trafikbuller är nu på remiss från regeringen. Föreslagna riktvärden skiljer sig något från dagens riktvärden och Stockholmsmodellen för buller. För denna detaljplan skulle de nya riktvärdena innebära att något färre lägenheter skulle behöva ”tyst” sida, samt att fler lägenheter skulle behöva ha ”tyst” uteplats på gården. Miljöförvaltningen bedömer inte att de nya riktvärdena innebär något hinder i övrigt mot detaljplanens föreslagna bebyggelse.

Förskolegård

Enligt miljöförvaltningens beräkningar planeras förskolans gårdsmiljöer ge 7,2 – 8,4 kvm per barn beroende på hur många barn som placeras i förskolan. Om den allmänna lekplatsen i Västra primusparken inkluderas blir det 10 – 12 kvm per barn (när inga andra barn är där).

Det finns inte några riktvärden för hur stor en förskolegård måste vara, men av PBL framgår det att vid en förskola ska det finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Forskning har visat att mindre förskolegårdar gör att barn blir passiva på gården och rör sig betydligt mindre än på gårdar med större yta per barn. Med optimala förhållanden bör en utegård ha plats för 30 kvm/barn. Förvaltningen är väl medveten om att det är svårt att få till så stora ytor i många delar av staden. Då behöver bristen på yta kompenseras med höjd kvalitet.

Miljöförvaltningen föreslår att resterande del av bostadsgården utformas så att den kan användas som en gemensam gård för boende och förskolan. Förskolebarnen får då en större yta att leka på under dagtid, när få människor är hemma.

Energi

Miljöförvaltningen föreslår att detta planområde förstärker sin höga miljöprofil genom ytterligare insatser på energisidan. Enligt planhandlingarna ska de nya byggnaderna försörjas med fjärrvärme. Fjärrvärme är en bra energikälla ur miljösynpunkt i Stockholm, eftersom fjärrvärmens här produceras med övervägande förnybara bränslen. Alternativa energikällor som till exempel solenergi behöver dock få större marknadsandelar, för att stadens mål om att vara fossilbränslefri år 2050 ska kunna uppfyllas. Detta framgår av Färdplan 2050, som antogs av kommunfullmäktige 2014.

Miljöförvaltningen föreslår därför att det i planhandlingarna preciseras att nyproducerade byggnader så långt möjligt ska utformas så att de lämpar sig för installation av solceller eller solfångare. Ett

sådant krav innebär att man inte bygger bort möjligheten att installera solfångare i ett senare skede, även om man inte bedömer att det är intressant att installera när byggnaderna produceras. Optimal utformning är tak i syd/sydvästläge med en taklutning på 25/45 grader, som är fria från installationer som kan skugga solfångare. För de byggnader som vänder sina långsidor mot andra väderstreck kan därför andra takkonstruktioner än traditionella sadeltak prövas. Solceller och solfångare går också utmärkt att kombinera med gröna tak.

Uppföljning av miljökonsekvensbeskrivning

Enligt miljöbalken ska den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför följas upp och övervakas. Frågan tas upp i miljökonsekvensbeskrivningen, men inte i övriga planhandlingar. Miljöförvaltningen anser att det bör framgå av planens genomförandebeskrivning hur och av vem denna uppföljning och övervakning ska genomföras.

SLUT